

Revolució pendent a Berga, l'alcaldia més gran de la CUP

Cinquanta-vuit vots van permetre a la CUP convertir-se en la formació més votada de Berga i aconseguir la seva primera alcaldia en una capital de comarca. Un any després, el programa cupaire dista molt de complir-se. L'alcaldesa de la ciutat, Montse Venturós, reconeix que fins ara s'han limitat a gestionar un consistori altament endeutat. Les promeses més ambicioses del partit anticapitalista, com ara fer una aposta decidida per la participació popular, portar a terme una auditoria del deute o remunicipalitzar serveis, resten pendents.

Mar Romero (@Mar_RomeroS)

Només 58 vots de diferència van ser suficients per obrir les portes a un canvi a la ciutat de Berga. Només 58 vots en un municipi de més de 16.000 habitants van marcar la diferència entre la CUP, guanyadora de les eleccions, i la segona força més votada, CiU. Aquests 58 vots són molts si tenim en compte que Berga és una ciutat eminentment convergent: des del final de la dictadura, CiU no havia tingut el govern local només en tres dels nou mandats. Però a la vegada aquests 58 vots són pocs, i **obliguen la CUP a governar en minoria, amb sis regidors**, els mateixos que té CiU.

El desgast i les convulsions internes dels partits de l'oposició i el carisma de Montse Venturós, molt coneguda a la ciutat, van ser clau per portar la CUP a governar a la Casa de la Vila. Segons Pere Gendrau, periodista de la comarca i cap de política de 'Nació Digital', les causes també van ser "la feina feta" durant dues legislatures a l'oposició amb actitud "responsable i a base de propostes". Així, en una ciutat que era un feu convergent, el cantant de Brams Francesc Ribera "Titot", segon tinent d'alcaldia, dirigirà la ràdio municipal, en una decisió que va aixecar les crítiques de l'oposició. **En una ciutat d'ordre, l'alcaldesa està sent jutjada per la justícia espanyola per no despenjar una estelada.** El relat podria ser èpic.

S'acosta el primer aniversari de la investidura de Venturós, l'alcaldesa actual, i la formació de l'esquerra independentista fa equilibris per tirar endavant el programa. Està en minoria al consistori, i ni tan sols aquesta aritmètica reflecteix la realitat: tot i tenir un terç dels regidors, **un terç de Berga clarament no és de la CUP**. És una candidatura rupturista però amb molts votants si més no moderats. D'altra banda, l'estat financer i organitzatiu de l'Ajuntament és caòtic. La ciutat té fins a 41 processos judicials oberts amb empreses o entitats relacionades amb la gestió municipal. I no solament això: Berga acumula un deute igual al seu pressupost municipal total, de 18 milions d'euros.

Fer neteja o gestionar misèria?

Un dels pilars de la campanya de la CUP va ser posar ordre a la maquinària de l'Ajuntament i fiscalitzar el deute que al llarg dels anys ha llastat l'Administració berguedana. El pes d'aquests 18

milions d'euros era de domini públic, però el que quedava en l'ombra eren desgavells de caràcter purament organitzatiu. Un exemple: fonts municipals asseguren que es van trobar partides pressupostàries per pagar vehicles municipals que ja ni tan sols funcionaven.

Aquest objectiu que es marcava la formació independentista s'ha complert a mitges. La feina feta en reparar l'Ajuntament és molta: s'han repassat totes les partides per eliminar-ne les innecessàries, s'han establert protocols de compra molt més estrictes i ara es paga als proveïdors a 30 dies, quan abans els pagaments s'endarrerien un any o més. D'altra banda, **s'ha reduït la despesa en els sous** a través d'una reforma del cartipàs que estalviava 30.000 euros anuals. Pel que fa al deute, s'han pagat 340.000 euros a proveïdors, una xifra que suposa el 8,5% del deute a curt termini, que s'elevava a 4 milions. També s'ha rebaixat en 73.000 euros una part del deute amb l'Institut Català de Finances pel cas de la concessió d'Inberga Tur, i s'ha posat un topall de despesa de 40.000 euros mensuals de compra, que s'ha complert des que es va aplicar la norma. "La seva prioritat era la contenció de la despesa, però van detectar que, per començar a incidir-hi, havien de revisar l'organització de l'Ajuntament", explica Pere Gendrau, i conclou que "el personal del consistori ha agraït una millora en el funcionament de la institució".

Però, si bé els engranatges de l'Ajuntament a poc a poc van encaixant i Berga s'ha ajustat el cinturó per tocar de peus a terra, **l'equip de govern encara té promeses incomplertes respecte al programa**. Potser una de les més rellevants és fer una auditoria del deute de l'Ajuntament, una mesura que la CUP volia implantar a curt termini. La formació anticapitalista assegura que una part del deute que acumula la ciutat és il·legítim i que, per tant, no correspon a l'Administració pagar-ho amb diners públics. Per exemple, el Govern espanyol va donar crèdits ICO als ajuntaments emmarcats en el pla de pagaments a proveïdors canalitzats a través de la banca, que havia rebut diners públics a un interès molt baix i en cobra un de molt més elevat als consistoris pels préstecs.

Pagar el deute no auditat

No pagar el deute il·legítim casa amb la desobediència que reivindica la CUP, i el pas previ necessari per fer-ho és l'auditoria. El problema, segons la formació, és el preu. Venturós explica que sotmetre el deute de l'Ajuntament a una auditoria pública suposava una despesa de més de 20.000 euros. La dada, una quantitat que no surt de la normalitat per aquest servei, es va considerar excessiva per l'estat dels comptes en què es trobava el consistori. **Una altra part del deute que la CUP considera il·legítima és el provinent d'Inberga Tur**, "un dels punts calents de l'agenda berguedana", diu Gendrau. L'any 2003, l'Ajuntament va avalar una sèrie d'empresaris berguedans per engegar projectes d'atracció turística i d'activitat econòmica per a la ciutat. Els projectes van fer fallida, i l'Ajuntament s'ha vist obligat a fer-se càrrec del deute amb l'Institut Català de Finances (ICF), ja que n'era l'avalador. Aquest primer any de mandat cupaire s'ha decidit pagar-lo.

Venturós ho considera una de les contradiccions més flagrants del seu pas a la institució. Segons la versió del govern cupaire, la Generalitat va demanar a l'Ajuntament el pagament d'aquest deute amb l'amenaça de no atorgar informes de solvència a Berga i de no tirar endavant projectes ja apamats com el del conservatori de música, que ja tenia alumnes inscrits. Els informes de solvència són necessaris perquè l'Ajuntament pugui fer una compra de crèdit i donar una part dels serveis que presta. L'alcaldesa titlla aquesta actuació de "xantatge". En canvi, Antoni Biarnés, regidor convergent i cap de l'oposició, no hi veu cap conducta estranya més enllà de la demanda de l'ICF de cobrar deute que li pertoca, i assegura que "hauria passat el mateix amb".

En tot cas, davant de la possibilitat de trobar-se lligat de mans per la Generalitat, l'Ajuntament va decidir no desobeir en aquest tema i esperar que el procés judicial amb l'empresa se solucionés per tancar el conflicte, amb l'esperança de com a mínim recuperar els equipaments i poder-hi donar ús.

Pep Cara, membre del Centre d'Estudis Josep Ester i Borràs i de la CGT de Berga, opina que no acatar el pagament del deute podria haver estat una oportunitat de mostrar que el govern de la CUP seria diferent de la resta. Una oportunitat de visibilitzar les polítiques de la formació, per ara, perduda. La tasca d'ordenar l'Ajuntament ha acaparat molts dels esforços cupaires. **“El que veníem a fer aquí no era gestionar, que és el que realment estem fent”**, explica Venturós. Un dels primers a ressentir-se'n és el programa electoral. I és que en moltes àrees la tasca del govern municipal avança molt lentament.

La participació popular, en silenci

Una de les apostes que prometien més però que estan més estancades és la de participació, que assumeix la mateixa Montse Venturós, l'únic càrrec electe amb dedicació laboral completa. Si bé és cert que s'ha creat la regidoria de Participació, inexistent en les legislatures anteriors, aquesta ha generat pocs canvis a la ciutat. El programa de la CUP era ambiciós: crear assemblees a cada barri i fer una exposició pública setmanal per explicar l'acció del govern en són dos exemples. Res de tot això no s'ha fet, ni tampoc s'han posat sobre la taula idees com fer els pressupostos participatius.

Els passos endavant són de formiga: des del mandat passat, a instàncies de la CUP, les entitats poden assistir als plens a presentar esmenes directament, però Pep Cara ho considera una “escenificació” i una participació molt limitada. L'Ajuntament està treballant en els estatuts d'òrgans autònoms municipals per implicar-hi més el personal laboral, i, segons fonts municipals, s'està ultimant la redacció d'un pla de participació popular, tot i que aquest encara no ha arribat a la resta de grups polítics per debatre'l. “El tarannà és molt diferent”, reconeix Cara, però per ara no s'ha donat un canvi estructural en la participació berguedana. El govern ho admet.

Remunicipalitzar, pas a pas

Un àmbit on els passos són una mica més fermes és en les remunicipalitzacions de serveis. Ja des de l'oposició, la CUP va impulsar la remunicipalització de la zona blava d'aparcament, una mesura que ha funcionat bé segons diverses fonts consultades i que va avalar el govern convergent. Al programa d'aquesta legislatura proposaven treballar per tornar a la gestió municipal diversos serveis: l'aigua, la recollida de residus i altres externalitzacions com la neteja d'edificis. En aquesta aposta, el programa cupaire era realista. Advertia de les dificultats tècniques d'aquests projectes. La concessió de l'aigua caduca en la legislatura següent, per exemple, i ja preveia que recuperar-ne la gestió era una aposta a llarg termini. D'altra banda, la recollida de residus és competència comarcal i, per tant, es preveia treballar-hi a escala del Berguedà. Ara bé, encara no s'ha engegat cap d'aquests dos processos.

En canvi, en la neteja d'edificis sí que s'avança: la concessió caduca aviat i l'equip de govern ja està fent els preparatius per recuperar-ne la gestió directa. Aquests preparatius es materialitzen en formacions, informes i assessoraments diversos que indiquen que la remunicipalització podria rebaixar el cost del servei per a les arques públiques. Els grups municipals ja tenen la proposta per avaluar-la. Biarnés percep que és una proposta que “està donant moltes voltes i no s'arriba a cap conclusió”, i es mostra escèptic amb la possible millora econòmica que suposaria. Davant de la dificultat de prestar més serveis de manera directa, la CUP ha estat treballant aquest primer any a establir un **protocol de contractació d'empreses**, per assegurar-se que aquestes compleixen drets socials, mediambientals i laborals. Fonts municipals expliquen que el primer esborrany està sortint del forn.

Governar sense soroll

Antoni Biarnés, de CiU, i Pep Cara, de la CGT, coincideixen en una cosa: **critiquen que la CUP renunciés al programa en entrar al govern.** En tot cas, si “renunciar” potser no és la paraula, sí que ha quedat soterrat entre munts de paperassa. Els avenços són petits. Un any és una fita primerenca. S’han fet les primeres jornades institucionals de memòria històrica a la ciutat. Ja no solament les nenes portaran palmes per la Patum, sinó que els nens també ho podran fer. S’ha obert un mercat al barri vell per revitalitzar-lo. Petites brises de canvi. Al cap i a la fi, la feina que ha fet el govern fins ara és una feina prou invisible: gestionar. “Com es rebenta el sistema quan el que estàs fent realment és gestionar una Administració que no compleix ni els mínims?”, es pregunta Montse Venturós. Però, tot i aquesta contradicció, l’equip de govern segueix “arreglant el vaixell per poder posar-hi rumb”. Biarnés valora aquest primer any dient que “aquells que estaven espantats per l’arribada de la CUP veuen que no és tan greu”. Pere Gendrau parla de “calma sorprenent”. Potser sonen a lloances. Però, per a un govern cupaire, ho són?

‘Fact checker’ d’un any de la CUP a Berga

1. Augmentar l’estalvi i racionalitzar la despesa econòmica.

L’estat econòmic del consistori era caòtic. La CUP ha dedicat una gran part dels esforços a controlar la gestió dels comptes i reduir la despesa.

2. Auditoria del deute.

L’Ajuntament de Berga es va comprometre a fer una auditoria pública del deute per determinar quina part és il·legítima. Aquesta auditoria no s’ha fet, i no es té previsió que es faci pel preu que comporta (més de 20.000 euros).

3. Fer créixer la participació.

El programa de la CUP era exigent pel que fa a la participació. La formació volia implementar assemblees de barri, assemblees temàtiques i fer una exposició pública de la tasca de govern setmanal. Cap d’aquestes mesures no s’ha engegat.

4. Remunicipalitzar serveis.

Treballar per recuperar la gestió de l’aigua i del servei de reciclatge, entre d’altres, eren dues propostes de la CUP a llarg termini. Tot i que encara no s’ha començat a treballar per tirar-ho endavant, sí ha començat el procés de remunicipalització de la neteja d’edificis, la internalització més fàcil per dur a terme en el context actual.